

VRIJHEID VAN DENKEN

ZATERDAG

17

JUNI 2017

Psychoanalyse
100 JAAR IN NEDERLAND

Jubileumsymposium

Gast spreker: Joris Luyendijk

Koninklijk Instituut voor de Tropen
Amsterdam

VRIJHEID VAN DENKEN

100 jaar psychoanalyse in Nederland

De psychoanalyse bestaat al honderd jaar in Nederland. Wat gebeurt er op de bank bij de psychoanalyticus anno nu en waarin verschilt dat met een eeuw geleden? Welke ontwikkelingen in theorie en techniek heeft de psychoanalyse doorgemaakt? En wat heeft de psychoanalyse te bieden in 2017?

De psychoanalyse ontstond eind 19e eeuw in een periode van stormachtige maatschappelijke, wetenschappelijke en culturele omwentelingen. Freud sprak tot de verbeelding met zijn nieuwe therapie, gebaseerd op theorieën over het onbewuste, dromen, weerstand en kinderlijke seksualiteit. De psychoanalyse was een reactie op de inperkende cultuur en het biologisch determinisme in de psychiatrie. Ze onderscheidde zich door haar nadruk op de vrijheid van denken, voelen en spreken. De vrije associatie werd het voertuig en ideaal van deze vrijheid.

Steeds opnieuw blijkt ons denken echter gedetermineerd te zijn door het verleden en door onbewuste conflicten. We zien het spanningsveld tussen determinatie en vrijheid overal: in maatschappelijke en culturele ontwikkelingen, in de psychoanalytische beweging zelf en dagelijks in de spreekkamer.

Het jubileumsymposium belicht psychoanalyse en vrijheid van denken vanuit historisch, sociaal-cultureel en klinisch perspectief. Na iedere lezing volgt een live geïllustreerde uitleg door striphelden Fokke & Sukke.

Psychoanalyse
100 JAAR IN NEDERLAND

PROGRAMMA

9.30 uur Ontvangst en koffie

10.00 uur Welkomstwoord door de voorzitter van de Nederlandse
Psychoanalytische Vereniging
Annemarie de Wit

10.05 uur Opening door de dagvoorzitter en introductie Fokke & Sukke
Marc Hamburger

10.15 uur Vrijdenkers en dwarsliggers. Ontwikkelingen van de
psychoanalyse in historisch perspectief
Willem Heuves

10.50 uur Jeanne Lampl-de Groot en de Nederlandse psychoanalyse
Leontine Brameijer

11.20 uur Pauze

11.50 uur Als een bezetene. De klinische praktijk van de psychoanalyse
Mohsen Edrisi

12.20 uur Paneldiscussie

12.45 uur Lunch

13.45 uur Van Der Witz tot humor: Psychoanalyse en Nederlandse film
Peter Verstraten

14.20 uur Vrijheid van denken in een kindanalyse.
De klinische praktijk van de psychoanalyse
Fernanda Sampaio de Carvalho

14.50 uur Pauze

15.20 uur De vrijheid van het sociale dier
Joris Luyendijk

16.00 uur Paneldiscussie

16.30 uur Borrel

INHOUD LEZINGEN

Vrijdenkers en dwarsliggers. Ontwikkelingen van de psychoanalyse in historisch perspectief door *Willem Heuves*

De mogelijkheid in vrijheid te denken is door de eeuwen heen een thema dat zowel fervente voorvechters als hardnekkige tegenstanders kent. Maatschappelijke en wetenschappelijke ontwikkelingen zijn van grote invloed geweest in dit debat. Aan de hand van de (ook recente) geschiedenis van de psychoanalyse worden enkele van deze controversen belicht.

Jeanne Lampl-de Groot en de Nederlandse psychoanalyse door *Leontine Brameijer*
Decennialang werd de Nederlandse psychoanalyse gedomineerd door Freuds theorie en de hierop gebaseerde egopsychologie van zijn dochter Anna. Jeanne Lampl-de Groot, in leeranalyse geweest bij Freud, speelde hierbij een centrale rol. Wie was zij en wat dreef haar?

Als een bezetene. De klinische praktijk van de psychoanalyse door *Mohsen Edrisi*
Vroege en meervoudige traumatische ervaringen kunnen het vrije denken onmogelijk maken. Een patiënt ervaart het trauma niet als pijnlijk, hij valt ermee samen. Aan de hand van een casus wordt duidelijk hoe het proces in een psychoanalyse kan zorgen voor bevrijding van traumatische intrusies, waardoor denken en dromen in vrijheid weer mogelijk wordt.

Van Der Witz tot humor: Psychoanalyse en Nederlandse film door *Peter Verstraten*
Hoewel Freud zelf allerminst enthousiast was over het medium film, is de psychoanalyse binnen filmstudies altijd een voornamelijk inspiratiebron geweest. Met Freuds studie *Der Witz* als leidraad wordt gekeken naar komische films van vaderlandse bodem (zoals *Flopper* en werk van Alex van Warmerdam). Humor kan conventies zowel bevestigen als uitdagen. Zonder vrijheid van denken is humor ondenkbaar.

Vrijheid van denken in een kindanalyse. De klinische praktijk van de psychoanalyse door *Fernanda Sampaio de Carvalho*

Het verlies van een ouder, een geheim of een verbod; allemaal ernstige bedreigingen voor de vrijheid van denken van een kind. Een indringende beschrijving van een kindanalyse, waarin ook de vrijheid van denken en voelen van de analyticus werd ingeperkt, laat zien hoe deze vrijheid wordt hervonden. De analyse bestrijkt diverse levensfasen waarbij de vrijheid en de onvrijheid van denken in iedere fase een nieuwe betekenis krijgt.

De vrijheid van het sociale dier door *Joris Luyendijk*

Mensen zijn sociale dieren die zwichten voor groepsdruk en verlangen naar prestige. Ondertussen willen ze vrij zijn, en de morele oordeelsvorming veronderstelt ook een zekere vrijheid. Hoe met deze spanning om te gaan?

PERSONALIA

Leontine Brameijer is psychotherapeut en psychoanalytica, werkzaam in eigen praktijk in Bilthoven en opleider en supervisor bij de NPaV. Ze werkt aan een biografie van Jeanne Lampl-de Groot.

Mohsen Edrisi is klinisch psycholoog, psychoanalyticus en werkzaam in eigen praktijk te Leiden en directeur van GGZ Integraal.

Marc Hamburger is psychoanalyticus-psychotherapeut, werkzaam als docent aan de RINO Noord-Holland en de RINO Groep. Vrijgevestigd in Utrecht.

Dr. Willem Heuves is psycholoog-psychotherapeut/psychoanalyticus voor volwassenen en kinderen. Hij is opleider en supervisor bij de NPaV en de NVPP. Zelfstandig gevestigd in Diemen.

Joris Luyendijk is journalist en antropoloog. Hij schreef o.a. 'Een goede man slaat soms zijn vrouw', 'Het zijn net mensen' en 'Dit kan niet waar zijn: onder bankiers.' Onlangs verscheen zijn nieuwste boek 'Kunnen we praten'.

Fernanda Sampaio de Carvalho is klinisch psycholoog/psychotherapeut, infant mental health-specialist en psychoanalytica voor kinderen en adolescenten. Ze is werkzaam in het Sophia Kinderziekenhuis/Erasmus MC in Rotterdam, is hoofddocent Kinder- en Jeugdpsychotherapie bij de Rino Noord-Holland en is supervisor voor de VKJP en de NVP.

Dr. Peter Verstraten is opleidingsvoorzitter Film- en Literatuurwetenschap aan de Universiteit Leiden. Hij is auteur van o.a. 'Humour and Irony in Dutch Post-war Fiction Film' en 'Film Narratology'. Hij stelde diverse bundels samen voor de stichting 'Psychoanalyse en Cultuur', waarvan hij bestuurslid is.

Annemarie de Wit is psychotherapeut en psychoanalytica. Zij is voorzitter van de NPaV en werkzaam in eigen praktijk in Eindhoven.

Het symposium wordt georganiseerd door de symposiumcommissie '100 jaar psychoanalyse in Nederland', bestaande uit Edwin Bouman, Marc Hamburger, Willem Heuves, Marieke van Kesteren, Celestine Roose en Claudia Schnitzler, in opdracht van de Nederlandse Psychoanalytische Vereniging (NPaV).

INSCHRIJVING

U kunt zich aanmelden via de website:

www.100jaarpsychoanalyse.nl/aanmelden-jubileum-symposium, of door een e-mail met uw gegevens te sturen naar jubileumsymposium@100jaarpsychoanalyse.nl.

Uw inschrijving is definitief als de kosten overgemaakt zijn op het rekeningnummer IBAN: NL13 ABNA 0500 386951 t.n.v. St. Psychoanalytische Congressen, onder vermelding van: Symposium. U krijgt een e-mail ter bevestiging van uw inschrijving.

Als deelnemer krijgt u gratis het boekje “Fokke & Sukke aan de praat”, een *special* voor het jubileumjaar van de psychoanalyse.

Voor wie?

Het symposium is bedoeld voor psychotherapeuten, klinisch psychologen, GZ-psychologen, psychiaters, psychoanalytici (of hiervoor in opleiding), studenten en andere geïnteresseerden.

Kosten

Het inschrijfgeld bedraagt € 150,- (inclusief Fokke & Sukke *special*, lunch en borrel na afloop). Studenten betalen € 85,-.

Let op: Studenten die zich ook voor de *Psychoanalyse Summer University* inschrijven kunnen gebruik maken van een dubbele korting. Zij betalen € 45,- voor het jubileum-symposium en krijgen ook 50% korting bij inschrijving voor de *Summer University*.

Annulering

Is mogelijk tot 20 mei 2017. Reeds betaald inschrijfgeld wordt dan gerestitueerd na aftrek van € 20,- administratiekosten.

Voor nadere informatie kunt u zich wenden tot de jubileumcommissie:

info@100jaarpsychoanalyse.nl

Locatie symposium

Koninklijk Instituut voor de Tropen (KIT)

Mauritskade 63

1092 AD Amsterdam

events@kit.nl

020-5688504

Accreditatie

Deze is toegekend voor psychotherapeuten door de Nederlandse Vereniging voor Psychotherapie (NVP) met 4 punten.

Accreditatie is aangevraagd bij de NVvP, de FGzPT en het NIP.

